

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Igor Zgoliński

SSN Paweł Kołodziejski (sprawozdawca)

w sprawie **P. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 193 k.k.

w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 17 grudnia 2024 r.,

skargi prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 3 lipca 2024 r., sygn. akt IV Ka 492/24,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt V K 900/22

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

**2. kosztami postępowania skargowego obciążyć Skarb
Państwa.**

Paweł Kołodziejski Marek Siwek Igor Zgoliński

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wyrokiem z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt V KK 900/22 uznał P. K. za winnego popełnienia występku z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 193 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności i karę 1 roku ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec ww. zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną w jakiegokolwiek formie na okres 3 lat oraz zakaz zbliżania się do niej na odległość 50 metrów na okres 3 lat. Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych.

Na skutek apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 3 lipca 2024 r., sygn. akt IV Ka 492/24 uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł prokurator, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego i zarzucając mu *„naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji, tj. Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, V Wydział Karny z dnia 8 listopada 2023 r. wydanego w sprawie o sygn. akt. V K 900/22 oskarżonego P. K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wymienionej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu z uwagi na nieprawidłowość aktu przeniesienia asesora sądowego wchodzącej w skład sądu rozpoznającego sprawę i brak uprawnienia do orzekania w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, wynikające jednak z dokonania przez Sąd II instancji błędnej wykładni art. 75b i art. 106l § 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych polegającej na przyjęciu, że przepis art. 75b nie znajduje zastosowania w przedmiotowej sprawie, a zarazem nie zostały spełnione warunki do przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe, podczas gdy w realiach sprawy nie zachodziła przesłanka z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., albowiem doszło do prawidłowego aktu przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe w związku z*

zaistnieniem szczególnie uzasadnionych okoliczności, jednocześnie możliwe było wydanie decyzji na podstawie art. 75b ww. ustawy, a nadto w sprawie nie zachodziły żadne konkretne okoliczności podważające bezstronność asesora w związku z faktem przeniesienia na inne miejsce służbowe". W konkluzji prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie skarga na wyrok sądu odwoławczego nie jest zasadna, wobec czego podlegała oddaleniu na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że orzekająca w sądzie pierwszej instancji X. Y. została mianowana na stanowisko asesora sądowego postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 września 2021 r., przy czym zgodnie z treścią art. 106i § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej jako p.u.s.p.) jako miejsce służbowe, tj. siedzibę asesora sądowego wyznaczony został Sąd Rejonowy w Rzeszowie (k. 23 akt SN). Następnie w związku z ogłoszeniem przez Ministra Sprawiedliwości w Biuletynie Informacji Publicznej w dniu 31 stycznia 2022 r. o zamiarze obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, asesora sądowego X. Y. wystąpiła o przeniesienie do wymienionego sądu, swą prośbę motywując względami osobistymi (k. 26 akt SN). Prezes Sądu Rejonowego w Rzeszowie powyższy wniosek zaopiniował negatywnie z uwagi na trudności kadrowe w wydziale, w którym orzekała ww. (k. 27 akt SN). Mimo to decyzją z dnia 4 marca 2022 r., nr [...], Podsekretarz Stanu działając z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości, na podstawie art. 75b § 3 w zw. z § 5 w zw. z art. 106zg § 1 p.u.s.p. przeniósł X. Y. z dniem 1 kwietnia 2022 r. na stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (k. 29 akt SN). Powyższych ustaleń Sąd Najwyższy dokonał w oparciu o pozyskane dokumenty z akt osobowych, nadesłane przez Prezesa Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (k. 22 akt SN). W aktach sprawy brak bowiem było informacji pozwalających na weryfikację prawidłowości stanowiska sądu *ad quem*.

W świetle powyższych okoliczności, sąd odwoławczy – działając poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami – doszedł do wniosku, że skład sądu *a quo* był nienależycie obsadzony, gdyż przeniesienie asesora sądowego X. Y. do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie nastąpiło przed upływem dwóch lat od dnia mianowania, a więc z naruszeniem przepisu art. 106l § 1a p.u.s.p. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku „*przepis art. 75b cytowanej ustawy nie wyłącza stosowania wobec asesorów sądowych art. 106l § 1a, co do skutecznego wniosku o przeniesienie na inne miejsce służbowe po upływie dwóch lat od mianowania. Prowadzi to do wniosku, że art. 75b niniejszej ustawy odnosi się stricte do sędziego, natomiast art. 106l § 1a do asesora sądowego i stanowi tym samym lex specialis*”. Jednocześnie sąd odwoławczy zaakceptował linię orzeczniczą, zgodnie z którą przepisy p.u.s.p. mają charakter procesowy i ich naruszenie może rodzić konsekwencje w postaci zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Powyższa wykładnia przepisów art. 75b p.u.s.p. i art. 106l p.u.s.p. i ich wzajemnych relacji jest prawidłowa, a oceny tej nie zmienia lakoniczność uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 75b § 1 p.u.s.p. o zamiarze obwieszczenia o wolnym stanowisku sędziowskim Minister Sprawiedliwości ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej. W takim przypadku sędzia zainteresowany przeniesieniem na inne miejsce służbowe może w terminie siedmiu dni od dnia powyższego ogłoszenia złożyć wniosek o przeniesienie (art. 75b § 2 zd. pierwsze p.u.s.p.). Ostatecznie Minister Sprawiedliwości wydaje decyzję w przedmiocie takiego wniosku, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku (art. 75b § 3 p.u.s.p.). Wprawdzie *expressis verbis* powyższe regulacje dotyczą wyłącznie sędziów, niemniej jednak z uwagi na odesłanie zawarte w art. 106zg § 1 p.u.s.p. mają one odpowiednie zastosowanie również do asesorów sądowych. Z kolei stosownie do treści przepisu art. 106l § 1a p.u.s.p., przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić na jego wniosek, w

szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania.

Prokurator przedstawiając stanowisko co do dopuszczalności zmiany siedziby asesora sądowego przed upływem dwóch lat od chwili mianowania w oparciu o treść art. 75b p.u.s.p. zapomina, że zgodnie z art. 106zg § 1 p.u.s.p. przepis ma „*odpowiednie*” zastosowanie do tej grupy zawodowej. Tymczasem odpowiednie stosowanie przepisów nie oznacza zastosowania ich wprost. W przypadku skorzystania przez ustawodawcę z opisywanej techniki legislacyjnej prym powinny wieść wykładnie funkcjonalna, celowościowa i aksjologiczna nad wykładnią literalną, dosłowną, która w przypadku interpretacji przepisów odsyłających z zastrzeżeniem odpowiedniego stosowania schodzi niejako na drugi plan (M. Hauser, *Odpowiednie stosowanie przepisów prawa – uwagi porządkujące*, PPIA 2005/45, s. 167). Zastrzeżenie przez ustawodawcę klauzuli „*odpowiedniości*” ma bowiem skierować uwagę interpretatora przepisów na szczególnych charakter takiego odesłania (zob. m.in. uchwała SN z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 6/06, OSNKW 2006, nr 6, poz. 56 i cytowana tam literatura). W przypadku przeniesienia asesorów sądowych na inne miejsce służbowe takim przepisem modyfikującym stosowanie normy określonej w art. 75b p.u.s.p. jest właśnie art. 106l § 1a p.u.s.p., który wprowadza ograniczenie czasowe dopuszczalności takiego przeniesienia.

Za taką wykładnią wskazanych przepisów przemawia także kolejność zmian dokonywanych w ustawie regulującej ustrój sądów powszechnych. Najpierw wprowadzony został bowiem art. 106l p.u.s.p., co nastąpiło na mocy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1224), którego § 1 przewidywał, iż przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą. Następnie ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1139) wprowadzono art. 75b p.u.s.p., który w tym kształcie obowiązuje do chwili obecnej. Jednocześnie tą samą nowelą uchylono m.in. art. 106l § 1 p.u.s.p. Dalsza zmiana art. 106l p.u.s.p. nastąpiła na mocy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz.

1443), kiedy to do wskazanego przepisu dodano § 1a w aktualnym brzmieniu. Ostatecznie ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 190) znowelizowano art. 106zg p.u.s.p., modyfikując katalog przepisów mających odpowiednie zastosowanie do asesorów sądowych i dodając do niego m.in. art. 75b p.u.s.p. Ustawa ta weszła w życie 14 lutego 2020 r. Skoro zatem ustawodawca wprowadził możliwość odpowiedniego stosowania art. 75b p.u.s.p. do asesorów sądowych w czasie obowiązywania art. 106l § 1a p.u.s.p., to odesłanie zawarte w art. 106zg p.u.s.p. musi uwzględniać rzeczony upływ czasu od daty mianowania. Wniosek odmienny uzasadniony byłby wówczas, gdyby najpierw wprowadzony został przepis art. 75b p.u.s.p., stosowany odpowiednio także do asesorów sądowych, a dopiero później art. 106l § 1a p.u.s.p. W takim przypadku tryb określony w tym ostatnim przepisie mógłby zostać uznany za w pełni niezależny i dodatkowy w odniesieniu do asesorów sądowych.

Całkowicie nietrafiona jest także przedstawiona przez prokuratora wykładnia celowościowa przepisu art. 106l § 1a p.u.s.p. Ustanowienie terminu warunkującego możliwość przeniesienia asesora sądowego na inne miejsce służbowe nie zapobiega bowiem możliwości podjęcia takiej decyzji bez jego zgody w przypadkach określonych w art. 106l § 2 p.u.s.p. Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy wprowadzającej art. 106l § 1a p.u.s.p. dodanie tego przepisu miało umożliwić uwzględnienie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych zwłaszcza z sytuacją osobistą asesorów, ich przeniesienie na inne miejsce służbowe, jednakże nie wcześniej, niż po upływie dwóch lat od daty mianowania (druk sejmowy nr 2731). Wolą ustawodawcy było więc niewątpliwie ograniczenie dopuszczalności zmian miejsca orzekania asesora sądowego w początkowym okresie jego drogi zawodowej.

Reasumując, odpowiednie stosowanie art. 75b p.u.s.p. do asesora sądowego oznacza, że jego przeniesienie na inne miejsce służbowe musi uwzględniać treść art. 106l § 1a p.u.s.p., a co za tym idzie jest możliwe nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania. Tymczasem orzekająca w sądzie *a quo* asesor sądowy X. Y. została przeniesiona do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie przed upływem tego okresu.

Wskazane uchybienie zostało prawidłowo zakwalifikowane przez organ *ad quem* jako nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zaprezentowana przez skarżącego próba relatywizacji bezwzględnych przyczyn odwoławczych nie znajduje akceptacji Sądu Najwyższego rozpoznającego przedmiotową sprawę. Badanie *in concreto* wpływu uchybienia na wydane orzeczenie stanowi bowiem cechę uchybień z art. 438 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego.

[J.J.]

[r.g.]

Paweł Kołodziejski

Marek Siwek

Igor Zgoliński